

KONCEPCJA PROGRAMOWA CENTRUM KULTURY VICTORIA W GLIWICACH

na 4-letnią kadencję
Autor: Paweł Ciepliński

I. WSTĘP

Niniejsza koncepcja programowa opiera się na założeniach koncepcji pracy i funkcjonowania Centrum Kultury Victoria, którą jako kandydat w postępowaniu przedstawiłem komisji konkursowej. Biorąc pod uwagę zmienne czynniki zewnętrzne (ekonomiczne, społeczne) program Centrum podlegać musi ewaluacji i powinna charakteryzować go elastyczność uwzględniająca ewentualne korekty kierunków rozwoju i funkcjonowania instytucji.

Zgodnie ze Statutem nadanym Centrum przez Radę Miasta Gliwice Centrum Kultury Victoria prowadzi działalność w zakresie upowszechniania kultury, sztuki i wiedzy oraz edukacji kulturalnej. Zakres jego działalności określony w ww. dokumencie pozwala stwierdzić, że działalność tej instytucji kultury odpowiadać musi nie tylko na elementarne potrzeby estetyczne czy duchowe lecz pozwala również na rozwój, swobodną ekspresję, budowanie tożsamości lub poczucia przynależności, a co najistotniejsze - być odzwierciedleniem potencjału i kreatywności jednostek, grup formalnych i nieformalnych, instytucji i biznesu zaangażowanego w tworzenie kulturalnej tkanki miasta. To kreatywność właśnie oraz umiejętność "gospodarowania" zasobami wiedzy i umiejętności powinno być współcześnie zadaniem przyświecającym osobom i instytucjom odpowiedzialnym i zaangażowanym w rozwój społeczności lokalnej: dzielnicy, miasta, regionu... Jak zauważają autorzy "Diagnozy strategicznej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gliwic" opublikowanej w lipcu 2020 r.: *Duża siła gospodarcza miasta oraz jego inne funkcje jako ośrodka centralnego (np. w zakresie edukacji, kultury czy handlu), w połączeniu z długookresowo rosnącą zamożnością społeczeństwa w regionie oraz trendami w zakresie suburbanizacji sprawiają, że Gliwice muszą – zarówno w relacjach demograficznych jak i funkcjonalnych - być postrzegane wraz ze swoim bezpośrednim otoczeniem*¹.

Nie inaczej należy postrzegać działanie instytucji kulturalnej, jaką może stać się Centrum Kultury Victoria w Gliwicach. Funkcjonalność Centrum, które pozostaje w dialogu z otoczeniem musi opierać się m. in. na:

- wykorzystywaniu potencjału twórców i animatorów kultury oraz działających w mieście licznych organizacji pozarządowych, a także innych samorządowych instytucji kultury o ugruntowanej renomie;
- podejmowaniu działań na rzecz tworzenia oferty edukacji kulturalnej lub współorganizacji jej we współpracy z innymi podmiotami;
- stwarzaniu warunków do rozwoju szeroko rozumianej kreatywności kulturalnej oraz artystycznej ekspresji (od amatorskiej do profesjonalnej);
- współpracy z lokalnymi i ponadlokalnymi przedstawicielami edukacji, biznesu i nauki do współtworzenia oferty kulturalnej;
- inspirowaniu przedsiębiorców do rozwijania sektora kreatywnego;
- rozpoznawaniu potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej i odpowiadaniu na nie poprzez właściwą ofertę programową;
- skutecznej promocji Gliwic poprzez różnorodne wydarzenia kulturalne oraz tworzenie przestrzeni sprzyjającej rozwojowi życia kulturalnego w mieście;

---

¹ Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Gliwice, <https://bip.gliwice.eu/storage/brm/strategia/2020-12-diagnoza-uzupelniona-1.docx> (dostęp 28.07.2021).

- prowadzeniu działalności doradczej i informacyjnej, tworzeniu sieci współpracy, prowadzeniu badań i analiz wykorzystywanych do planowania i ewaluacji głównych kierunków polityki kulturalnej Gliwic.

Zadanie utworzenia nowej instytucji kultury wymaga od osoby prowadzącej dokonania szeregu czynności organizacyjnych i analitycznych, które pozwolą na wytyczanie nowych zadań i dostosowanie oferty do potrzeb odbiorcy oraz z wykorzystaniem potencjału lokalnego i ponadlokalnego potencjału rynku kulturalnego. Na tym etapie należy:

- dokonać analizy finansowej i kadrowej instytucji, wyznaczyć stanowiska i zadania służbowe przy jednoczesnej dbałości o elastyczność i wielozadaniowość dla przyszłych prac w zespołach projektowych;
- wyłonić Radę Programową Centrum;
- dokonać naboru na wybrane kluczowe stanowiska kierownicze i specjalistyczne;
- przeprowadzić analizę i bilans dotychczas realizowanych projektów kulturalnych w mieście;
- przeprowadzić ocenę dotychczasowej współpracy z NGO, instytucjami kultury i jednostkami edukacyjnymi oraz podjąć działania w kierunku wypracowania zasad współpracy;
- wytyczyć kierunki programowe na część roku 2022 oraz na lata 2023-2025, z uwzględnieniem działań autorskich/innovacyjnych;
- dokonać bilansu działań promocyjnych realizowanych w zakresie kultury i turystyki;

II. MISJA I WIZJA Centrum Kultury Victoria

Centrum Kultury Victoria w miejskim "ekosystemie" kulturalnym powinno stać się kluczowym partnerem dla interesariuszy reprezentujących różnorodne środowiska, swoistym *hubem* reagującym na potrzeby samorządu, mieszkańców, sektora edukacji czy biznesu, organizatorem lub inicjatorem działań, wykorzystując przy tym ogromny potencjał leżący w zasobach ludzkich instytucji i organizacji społecznych. CK Victoria i jego rola dzięki takiemu podejściu będzie więc miejscem tworzenia kultury miejskiej i kultury dla miasta nie tylko "od nowa", lecz odgrywać będzie rolę katalizatora oczekiwanych zmian lub kreatywnych pomysłów, począwszy od organizacji wydarzeń, poprzez koordynację informacyjną, działalność promocyjną, na inwestycjach skończywszy.

III. GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁALNOŚCI PROGRAMOWEJ CENTRUM

Wskazane powyższe obszary działalności, priorytety rozwoju miasta, regionu czy aspekt europejskiego wymiaru instytucji kultury, miejsce w jakim potencjalnie CK Victoria może znaleźć się w przestrzeni kultury oraz potencjał Miasta Gliwice i jego mieszkańców wpływają na wybór w niniejszej koncepcji filarów działalności programowej Centrum. Kierunki te są jednocześnie celami strategicznymi Centrum na okres 2021-2025 :

- **Cel 1: dostępność do kultury i edukacja kulturalna**

Cel operacyjny 1.1: CK Victoria odpowiada na potrzeby różnych grup społecznych, zróżnicowanych pod względem wieku, statusu społecznego i kompetencji kulturalnych, a swoje działania realizuje także w sposób zdecentralizowany, dając

mieszkańcom różnych części Gliwic możliwość ekspresji, rozwijania kreatywności lub obcowania z kulturą, a także uczestnictwa w działaniach z zakresu edukacji kulturalnej. Otwartość CK Victoria będzie polegała na wykorzystywaniu dzielnicowej struktury miasta, w tym m. in. Centrum Sportowo-Kulturalnego „Łabędź”, budynków dotychczasowego MDK w Bojkowie lub przy ul. Barlickiego, pomieszczeń publicznych szkół prowadzonych przez Miasto Gliwice, a także przestrzeni otwartych będących w zarządzie Miasta.

Cel operacyjny 1.2: Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży w głównej mierze opierać będą się na dotychczasowej ofercie zajęć MDK, jednak przy współpracy z organizacjami pozarządowymi i Radami Dzielnic, realizowane będą także działania edukacyjne dla przedstawicieli różnorodnych grup wiekowych. Proponowane zajęcia będą miały formę cykliczną lub jednorazową. Ponadto w zakresie edukacji kulturalnej CK Victoria realizować będzie autorskie działania w ramach organizowanych imprez, skierowane do dzieci i młodzieży, a także osób dorosłych. Jednocześnie CK Victoria zachęcać będzie potencjalnych beneficjentów grantów przydzielanych przez Centrum w dziedzinie kultury do umieszczania działań edukacyjnych w swoim programie. Istota tych działań wymagać będzie ustanowienia w Centrum koordynatora ds. edukacji kulturalnej.

Cel operacyjny 1.3: Centrum Kultury Victoria jest inicjatorem „**Szkolnego Programu Kulturalnego**”, w ramach którego samorządowe instytucje kultury i zainteresowane organizacje pozarządowe działające w sektorze kultury współpracują z jednostkami edukacyjnymi w celu lepszego dostosowania swojej oferty edukacyjnej do realizacji podstawy programowej czy potrzeb rozwoju zawodowego nauczycieli. W ten sposób szkoły zachęcane są do wdrażania innowacji pedagogicznych opartych o zasoby merytoryczne i organizacyjne sektora kultury, co z kolei mogłoby wpłynąć na dalsze podnoszenie poziomu edukacji w Gliwicach. Istota tych działań wymagać będzie współpracy z koordynatorem, o którym mowa w punkcie 1.2.

- **Cel 2: organizacja wydarzeń kulturalnych**

Cel operacyjny 2.1: kreowanie i organizacja wydarzeń kulturalnych także o znaczeniu krajowym lub zagranicznym, w celu budowania marki kulturalnej Gliwic oraz zwiększania dostępności do kultury mieszkańców miasta; stwarzanie przestrzeni do promocji artystów (lokalnych, krajowych i zagranicznych); organizowanie rezydencji artystycznych (w obszarze zarządzania kulturą, sztuk wizualnych, muzyki, literatury) w celu tworzenia projektów o charakterze badawczym lub twórczym (w szczególności site-specific);

Cel operacyjny 2.2: zapraszanie do udziału innych instytucji lub organizacji do współtworzenia wydarzeń, w tym do wykorzystywania komercyjnego przestrzeni eventowych CK Victoria oraz wsparcie administracyjno-organizacyjne dla imprez organizowanych przez inne instytucje,

Cel operacyjny 2.3: prowadzenie **Biura Kultury** dla istniejących i przyszłych imprez cyklicznych (w tym ich promocja, współfinansowanie, organizacja postępowań na tzw. małe granty kulturalne);

- **Cel 3: koordynacja informacyjna i promocja oferty kulturalnej i turystycznej Gliwic;**

Cel operacyjny 3.1: udoskonalenie i modyfikacja systemu informacji kulturalnej (w tym portalu kulturalnego, aplikacji mobilnej, wykorzystanie sieci nośników elektronicznych i konwencjonalnych) oraz stworzenie strategii marketingowej w celu lepszego docierania z informacją o wydarzeniach kulturalnych; promocja Gliwic w skali regionalnej, ogólnopolskiej i ponadnarodowej, stworzenie kulturalnego „brandu” Gliwic;

- **Cel 4: sieciowanie dla kultury i współpraca z NGO i sektorem prywatnym;**

Cel operacyjny 4.1: tworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń, zasobów ludzkich, pomysłów pomiędzy podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z zakresu kultury i edukacji kulturalnej, współorganizacja imprez miejskich, realizowanych przez różne podmioty jednocześnie; współpraca z uczelniami oraz biznesem. Udział biznesu w rynku kultury, wykorzystywanie jego optyki i rozwiązań np. w zakresie IT czy zarządzania może być pomocnym źródłem udoskonalania pracy centrum. W miarę potrzeb i rozwoju działań CK Victoria może także uwzględniać w koncepcji sieci inne organizacje kulturalne w kraju i za granicą (np. w zakresie współpracy satelitarnej przy organizacji podobnych imprez, wymiany merytorycznej, patronatów itp). Z pewnością taką formą sieciowania jest współpraca festiwali czy innych imprez cyklicznych. Networking proponowany przez CK Victoria innym podmiotom kulturalnym, w tym w szczególności NGO, może stać się także platformą poszukiwania partnerów biznesowych wspierających sektor kultury. Z kolei dla przedsiębiorców możliwość bezpośredniego spotkania z przedstawicielami sektora kultury daje możliwość rozszerzenia oferty firmy dla pracowników i klientów (wydarzenia zamawiane) i pozwoli im na prowadzenie polityki odpowiedzialności społecznej (np. poprzez sponsorowanie wydarzeń/cyklu imprez) dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym itp.). Centrum powinno aktywnie poszukiwać tych przedstawicieli biznesu, którzy reprezentują tzw. przemysł kreatywny i zechcą zaangażować się w działania biznesowe i kulturalne na terenie Gliwic.

Cel operacyjny 4.2: organizacja różnego typu konferencji i kongresów, które mogą mieć istotną wartość promocyjną oraz być miejscem wykuwania się nowych pomysłów i analiz dotyczących stanu kultury miejskiej.

Cel operacyjny 4.3: StartUP Kultura - tworzenie warunków do powstawania „kulturalnych start-upów” dla mniej doświadczonych twórców i animatorów kultury, merytoryczne wsparcie w zakresie organizacji i promocji przedsięwzięć kulturalnych, organizacja spotkań i warsztatów branżowych, stworzenie uspołecznionego procesu udzielania grantów w zakresie kultury; wspieranie promowanie małych, niedoświadczonych organizatorów, których projekty charakteryzuje duży poziom kreatywności oraz wartość merytoryczna oraz promocyjna.

- **Cel 5: rewitalizacja Ruin Teatru Victoria i ich otoczenia;**

Cel operacyjny 5.1: stworzenie strefy Rynku Kultury - Rynek Kultury to koncepcja dedykowana w szczególności odbiorcom w wieku 20-50, mająca na celu wytyczenie

centrum życia kulturalnego i artystycznego, stworzenie nowej przestrzeni dla spotkań, rozrywki, wypoczynku w centrum miasta, stworzenie kontrapunktu do arterii ul. Zwycięstwa poprzez udostępnienie i wykorzystanie bulwarów nad rzeką Kłodnicą. Centrum Rynku Kultury stanie się plac za Ruinami Teatru Victoria (obecnie parking), otwarty z jednej strony na ulicę Kłodnicką, która to prowadzić będzie spacerujących wzdłuż rzeki bulwarami aż do ulicy Jana Śliwki. Miejsca te, sąsiadujące z Parkiem Chopina i Palmiarnią, mogą stać się nową osią kulturalno-rozrywkową miasta, areną mniejszych eventów oraz przestrzenią kreatywną. Plac z drugiej strony otwarty zostanie na Aleję Przyjaźni uruchamiając ciąg komunikacyjny do wspomnianego już Parku Chopina (miejsca organizacji wybranych wydarzeń kulturalnych). Sam plac zostanie zmieniony w zieloną oazę w środku miasta, miejsce otwarte na wydarzenia kulturalne i małą gastronomię, służącą mieszkańcom także w godzinach przedpołudniowych.

Cel operacyjny 5.2: wdrażanie procesu rewitalizacji Ruin Teatru Victoria - Etap I: zapewnienie zwiększonego bezpieczeństwa budynku Ruin Teatru Victoria (do połowy 2024 r.). W ramach tych działań należy podjąć niezbędne prace remontowe, uwzględniające potrzebę wykorzystania ww. przestrzeni na organizację wydarzeń kulturalnych w okresie od kwietnia do października. Jednocześnie w otoczeniu budynku Ruin (np. na galerii prowadzącej do wejścia głównego Teatru od strony ul. Zwycięstwa) wydzielona zostanie przestrzeń wystawiennicza (tymczasowa lub całoroczna). Jest to także etap podjęcia współpracy z przedsiębiorcami, którzy prowadziliby działalność gastronomiczną w lokalach przyległych do Teatru będących własnością miasta w ramach programu "Lokal na kulturę".

Etap II: podjęcie starań o pozyskanie funduszy zewnętrznych, co umożliwiłoby rozpoczęcie prac administracyjno-projektowych.

- **Cel 6: poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania dla wybranych projektów edukacji kulturalnej i artystycznej;**

Cel operacyjny 6.1: prowadzenie działań w zakresie pozyskiwania dotacji z programów strukturalnych - w tym w szczególności program Europejskiego Funduszu Społecznego, dzięki któremu możliwe będzie tworzenie projektów wspierających kadrę Centrum, mieszkańców - odbiorców kultury, czy artystów i menedżerów kultury. Należy także podjąć starania o dostęp do środków z programu Komisji Europejskiej Kreatywna Europa czy grantów ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego czy władz regionalnych, a także innych programów ogólnopolskich lub międzynarodowych.

Cel operacyjny 6.2: Komercjalizacja wybranych aspektów działania Centrum w celu dywersyfikacji przychodów CK Victoria, prowadzenie działalności gospodarczej (sprzedaż biletów, wydawnictw, dzieł sztuki lub innych wytworów kultury), również wynajem powierzchni i pomieszczeń do prowadzenia działalności przez inne podmioty komercyjne (gastronomia, studia nagrań, zespoły muzyczne, twórcy wideo, fotografowie, organizatorzy konferencji, targów, imprez okolicznościowych, reklamodawcy, podmioty prowadzące działalność artystyczną lub edukacyjną), oferowanie usługi organizacji imprezy kulturalnej (tailored cultural events).